

Om Ane Kirstine og Jens Nielsen.

Mine erindringer om mine bedsteforældre knytter sig kun til de sidste 10-12 år, de levede. Jeg var 15 år, da de døde i 1932, så det må vel nærmest blive et barns syn på et par gamle mennesker.

Mine første indtryk af dem er fra tidlige vintermorgener. Når vi søskende vågnede, løb vi ind i deres stue og kravlede op i den store dobbeltseng til dem. Der hørte jeg vist mine første eventyr. Bedstefar fortalte både H.C. Andersen og Grimm; den bedste af dem alle var "Den bestøvlede kat".

Da jeg blev lidt ældre, var det en del af morgenarbejdet at give bedstefar og bedstemor mad på sengen; den bestod af mælk og brød (rugbrødsterninger overhældt med kogende mælk), og det skulle, for at smage rigtigt, serveres i det store lerfad, der blev sat midt på sengen, og så spiste de af fadet. Bagefter fik de kaffe og franskbrød.

Bedstemor havde altid meget travlt. Hun strikkede strømper og vanter, reparerede tøj, passede blomsterne, lagde bind om vore skolebøger og hjalp med opvasken. Travlest havde hun altid, når det begyndte at blive sengetid: men jeg tror heller ikke, hun kunne sove, før hun var sikker på, at vi alle var gået til ro, og helst også havde stoppet dynen godt ned om os. Mangen en aften lindede bedstefar døren, kun iført natskjorte, og råbte: "Mue - mue, er du dog ikke snart færdig". Han har jo nok ikke kunnet sove, før hun kom i seng.

Jeg mindes bedstemor som en lille, eller ikke ret høj, buttet kvinde, gråhåret, glatkæmmet og med skilling i midten. Hun gik altid klædt i brune og sorte farver, højhalset bluse eller "liv", som hun kaldte det, en meget rynket fodlang nederdel og derunder 2-3 rynkede underskørter, trekvartlange bukser, som blev bundet med bånd og sløjfe både foroven og under knæene. Til daglig brugte hun sribede bomuldsforklæder, om søndagen et lille sort. Hun var aldrig barhovedet, brugte til hverdag sort fløjskappe, kantet med en lille blonde, men til højtider og gilder var det blondekapper, sort eller hvid med sløjfe; så var hun vel nok fin. Det var et helt morsomt arbejde at hjælpe hende tøjet på til sådan et gilde.

Når vi gik der til daglig, fortalte hun meget fra før i tiden, meget om "varsler", som de gamle jo gik stærkt op i, og som hun troede fuldt og fast på. Jeg synes ikke at kunne huske nogle nøjagtigt; måske fordi jeg altid blev så uhyggelig til mode og mørkerød af dem, så jeg gjorde alt for at glemme dem igen. Hun holdt meget af sin salmebog, læste ofte i den, og kunne sætte sig ned midt i rengøringen af sin stue og synges, oftest "Du herre krist", men også mange andre. Når bedstemor sad med sit strikketøj, læste hun samtidig aviser, blade og bøger, og det så ud til at gå fint med begge dele.

Bedstefar hørte meget dårligt og var ved sin død næsten helt døv; desuden led han af gigt. Han var meget interesseret i biavl og havde mange bistader. Om sommeren tog han tit middagsøvnen på græsset foran staderne for at være i nærheden, hvis bierne skulle begynde at sværme. Han var flink til at arbejde med træ; utallige er vist de heste, vogne og dukkesenge, der blev lavet til de mange børnebørn. Han lavede også tøjrkøller og -pæle til køerne, samt hvad der kom af reparationer ude og inde. Om vinteren, når der skulle æbler på torvet lørdag morgen, kørte han med og solgte sin honning.

Bedstefar læste meget, avisen fra ende til anden, og prøvede også på at diskutere den; men det var meget svært at føre en samtale med ham på grund af den dårlige høreelse. I stedet gik han mange gange og småsnakkede med sig selv. I vinteren 1932 var der en ret slem influenzaepidemi, som vi alle derhjemme blev ramt af. Bedstemor kunne ikke rigtig blive rask igen; blev ved med at have lidt feber og havde ingen kræfter. Bedstefar flyttede ud af stuen, og jeg sov på deres sofa om natten for at kunne hjælpe, når det var nødvendigt. Natten til den 5. april havde hun for første gang i længere tid haft en helt rolig nat. Jeg kan huske, mor kiggede derved mod morgen, og bedstemor sagde: "Hvor har jeg sovet godt i nat". Hun sov, da jeg stod op ved 6-tiden, men var død ved godt 7-tiden, da hun skulle have sin morgenmad.

Det var et hårdt slag for bedstefar, og han blev ved at spørge, hvorfor vi ikke havde kaldt på ham. Bedstefar mistede fuldstændig lysten til at leve videre, og blev samtidig bange for, at han også skulle dø, uden vi var hos ham. Der skulle helst være en hos ham hele tiden. Han ville heller ikke op om dagen, og vi fik sygeplejersken til at komme og gøre ham i stand, og han blev vældig glad for hende.

En dag kom Nikoline Møller fra Århus på besøg og sagde til bedstefar, at nu måtte han se at blive rask, da de skulle en tur til Vesterhavet, hvor han aldrig havde været. Han mente nu ikke, det blev til noget, og ville også hellere til Lillebæltsbroen, som den gang var under bygning og vist var noget, som bedstefar ikke rigtig kunne fatte. Efter den dag begyndte han så småt at stå op igen, og i løbet af sommeren kunne han gå korte ture og være oppe det meste af dagen. Så en dag startede Nikoline Møller med bedstefar og frk. Christensen, sygeplejersken, til Lillebæltsbroen, og jeg tror, det var en af hans største oplevelser. Men snart gik det igen den forkerte vej; han ville ikke op, ikke spise, og sagde mangan farvel til os, fordi han mente, han var død, når vi stod op næste morgen.

I oktober havde frk. Christensen fri nogle dage, og bedstefar bad os spørge, om hun var kommen hjem, for han ville gerne, hun kom for at sige farvel til ham; det var hun ikke, men hun var ventet hvert øjeblik, og der blev lovet, hun

skulle komme over til ham. Vi tog det vist ikke særligt alvorligt, da bedstefar havde sagt sådan mange gange i sommerens løb. Far gik i stalden og mor for første gang i lang tid en lille smut ind til naboen; jeg skulle så være hos bedstefar og passe min lillebror. Bedstefar sad i sin seng, lænet op ad sit støttestativ, da hans hoved lige så stille gled ned til siden. Han havde mistet bevidstheden og kom ikke mere til sig selv. Han døde den 20. oktober 1932.

Marie Jensen, f. Jørgensen